

Rymdstyrelsen
Box 4006
171 04 Solna

Datum 2006-03-21
Dnr 32-2005-0741

Rymdstyrelsens årsredovisning 2005

Rikskrevisionen har granskat Rymdstyrelsens årsredovisning, daterad 2006-02-13. Syftet har varit att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

Rikskrevisionen har avgivit revisionsberättelse med invändning och vill fästa styrelsens uppmärksamhet på nedanstående.

Rikskrevisionen önskar information senast 2006-05-08 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

1. Inledning

Rymdstyrelsens verksamhet finansieras av anslag från två departement, Näringsdepartementet och Utbildningsdepartementet. Från Näringsdepartementet har Rymdstyrelsen tilldelats dels ett förvaltningsanslag 38:13 ap.1 om 22 mnkr, och dels ett anslag för rymdverksamhet 38:14 ap.1 om 792 mnkr. Från Utbildningsdepartementet har Rymdstyrelsen tilldelats ett anslag 26:3 ap.1 om 156 mnkr för rymdforskning.

Anslagen används bland annat till att finansiera Sveriges deltagande i European Space Agency (ESA). Under 2005 användes 91 mnkr av anslaget från Utbildningsdepartementet och 546 mnkr av anslaget från Näringsdepartementet för Sveriges deltagande i ESA. De båda anslagen finansierar olika program inom ESA.

Skyldigheten att betala till ESA är konventionsstyrd och enligt konventionen meddelar ESA årligen medlemsstaterna vilka belopp och betalningstidpunkter som skall gälla. Betalningarna till ESA görs vid tre tillfällen per år (januari, juni och oktober) med ett på förhand fastställt belopp i euro.

1.1 För sent betald avgift

Rymdstyrelsen har genomfört betalningarna för juni och oktober väsentligt senare än fastställda betalningstidpunkter. Junibetalningen uppgick till ca 220 mnkr och gjordes drygt två månader för sent. Oktoberbetalningen uppgick till ca 105 mnkr och gjordes knappt två månader för sent.

Orsaken till de sena betalningarna är enligt Rymdstyrelsen att eurokursen vid tiden för de fastställda betalningstidpunkterna var för hög i förhållande till Rymdstyrelsens budgeterade kurs. Rymdstyrelsen har då valt att genomföra betalningarna när eurokursen nått en, enligt myndighetens bedömning,

acceptabel nivå. Rymdstyrelsen har inte informerat om de sena betalningarna i årsredovisningen.

Enligt Riksrevisionen är det inte upp till den enskilda myndigheten att avgöra när betalningar av detta slag skall ske. Riksrevisionens uppfattning är att överenskomna betalningstidpunkter skall följas om inte annat skriftligen beslutats. Vidare ingår det inte i Rymdstyrelsens uppdrag att spekulera i valutakursförändringar. Även om de sena betalningarna än så länge inte genererat några dröjsmålsräntor för Sveriges del, så anser Riksrevisionen att risken för detta inte kan uteslutas om Rymdstyrelsen fortsätter att väsentligen avvika från fastställda betalningstidpunkter.

Rekommendation

Rymdstyrelsen bör fullfölja Sveriges internationella åtaganden på ett sådant sätt att myndighetens befogenheter inte överträds.

1.2 Anslagsanvändning

Under 2005 har Rymdstyrelsen i samtliga anslagsprognoser ställda till regeringen prognostiserat ett underskott avseende anslaget från Utbildningsdepartementet. Under hösten 2005 informerade Rymdstyrelsen skriftligen regeringen om läget och föreslog som åtgärd en tillfällig anslagskredit. Någon anslagskredit erhöles inte och Rymdstyrelsen valde då att använda en del av anslaget från Näringsdepartementet för betalningen till ESA i syfte att undvika ett överskridande av anslaget från Utbildningsdepartementet. Eftersom även Näringsdepartementets anslag används för betalningar till ESA rymms agerandet inom vad som är definierat för anslagets användning. Rymdstyrelsen har inte informerat om ovanstående i årsredovisningen.

Riksrevisionen anser att Rymdstyrelsen frångått sina interna riktlinjer för anslagens användning eftersom man under tidigare år alltid hållit isär användandet av anslagen.

Rekommendation

Rymdstyrelsen bör i årsredovisningen tydligt informera om ändrade principer för anslagens användande.

2. Kvalitetssäkring av årsredovisningen

Den ekonomiska översikten över anslagens användning på sidorna 18 och 29 i årsredovisningen överensstämmer inte beloppsmässigt med den redovisning av utgifter som finns i anslagsredovisningen. En förklaring till den bristande överensstämmelsen saknas i årsredovisningen.

Rekommendation

Bristande överensstämmelse mellan resultatredovisningen och de finansiella delarna av årsredovisningen bör förklaras.

3. Ledningens förvaltning

Rymdstyrelsen har en person anställd som uppbär full lön men som inte utfört något arbete för Rymdstyrelsen och inte heller vistats på arbetsplatsen sedan hösten 2003. Tjänsten utförs sedan 2003 av en person som Rymdstyrelsen anställt som ersättare. Rymdstyrelsen har inte lyckats upprätta någon överenskommelse om hur situationen ska lösas.

Riksrevisionen är medveten om att det inte finns klara regelverk som styr området och anser att detta förhållande försvårar för myndigheters ledningar att handla effektivt. Riksrevisionen bedömer dock att ledningen för Rymdstyrelsen borde ha agerat tidigare för att lösa den uppkomna situationen. Riksrevisionen bedömer därför vidare att Rymdstyrelsens agerande inte är förenligt med myndighetens instruktion och därmed verksförordning 7§ p.1 som anger att chefen för en myndighet skall hushålla väl med statens resurser.

Rekommendation

Rymdstyrelsen bör snarast vidta åtgärder för att få till stånd en lösning på ovannämnda situation. Riksrevisionen vill uppmärksamma Rymdstyrelsen på att det enligt instruktionen 6§ p.2 är styrelsens ansvar att bland annat besluta i frågor om skiljande från annan anställning än provanställning.

Revisionsledare Anne Bryne har beslutat i detta ärende. Revisionsledare Carina Franzén har varit föredragande.

Anne Bryne

Carina Franzén

Kopia för kännedom:

Näringsdepartementet

Utbildningsdepartementet

Finansdepartementet/budgetavdelningen